

به جای مانده از فینال یورو ۲۰۲۰ نمی‌توان برای توجیه این نوع رفتار، آن را هیجان فینال جام ملت های اروپا توصیف کرد.

کاهش بارندگی و خشکسالی، شدت یافتن گرمای هوا و محقق نشدن حق آب به پایین دست‌سدها، باعث نگرانی جامعه محلی و فعالان زیست‌محیطی شده است تا در مورد خطر مرگ جمعی گونه‌های مختلف جانوری هشدار دهند. گاو میش‌ها در آخرین قطرات آب هوای اطراف آب یکنواخت با یکدیگر رقابت می‌کنند. ویا خشک شدن بخش‌های گسترده تالاب‌ها و رطوبت‌سدها برنده کوکر یا قرقره، به ناچار به تانکرهای آب عشایر پناه می‌برند.

مسعود منصور، رئیس سازمان جنگل‌ها و مراتع گراش‌های قبلی در مورد جنگل‌های هیرکانی را تأیید کرده و گفته است که دیوانه‌های جمهوری اسلامی سرانجام‌های داد که «۵ هزار و ۱۰۳ هکتار از جنگل‌های هیرکانی ملی و حدود ۳۷۰ هکتار مستثنیات و متعلق به مردم است.» به این ترتیب، ادعای سازمان اوقاف در مورد وقف بودن این جنگل‌ها رد شده است. وی گفت که برای دیوانه‌های قبلی و غیرقابل اعتراض است. ادعای موقوفه بودن جنگل‌های هیرکانی که بخشی از آن نزد یونسکو به عنوان میراث جهانی به ثبت رسیده از حدود بیست سال پیش مطرح بوده است. این آرا اعتراض مدافعان محیط‌زیست و شکایت سازمان جنگل‌ها و مراتع را در پی داشت. مراتع و جنگل‌های ایران تا زمان همه‌پرسی تصویب لوایح شش‌گانه در سال ۱۳۴۱ در مالکیت خصوصی قرار داشت و در آن زمان ملی اعلام شد. ملی شدن این منابع که با هدف حراست از آنها صورت گرفت از جمله شامل خرید یا خلع بد از اوقاف بود.

گزارش یک موسسه تحقیقاتی درباره فرونشست زمین در تهران موسسه تحقیقاتی اطلاعاتی «اینتل‌بل» در گزارشی فرونشست زمین در تهران را یک «بمب ساعتی آرام و ساکت»، خوانده که به گفته این موسسه زیرساخت‌های اساسی و جمعیت ۱۳ میلیونی این شهر را تهدید می‌کند.

استفاده از وسایل یک‌بار مصرف پلاستیکی در اروپا ممنوع شد بنابر قانون مصوب سال ۲۰۱۹، فروش و استفاده از ظروف یکبار مصرف در اتحادیه اروپا ممنوع خواهد بود. این قانون شامل نی نوشیدنی و گوش پاک‌کن نیز می‌شود.

تا وقت ذوب آخرین یخ‌ها، کلن آلمان، اعتراض طرفداران محیط‌زیست به انفعال دولت‌ها در برابر گرمایش جهانی. آنها روی قالب‌های یخ ایستاده و خود را در معرض آب یختن به در قرار داده‌اند. ذوب یخ‌های قطب نمادین‌ترین شکل تغییر اقلیم است.

گزارش «سلامت» از موج گرمای شدید در دنیا

موج گرما دنیا را به زانو در می‌آورد

گرمای کم‌سابقه درگیر کرده، خطر دیگری است مخصوصاً برای همه کلان‌شهرهای هم‌جوار با ساحل کشورهای کوچک جزیره‌ای که در خطر فرو رفتن به زیر آب هستند.

موج گرما در کانادا و آمریکا مردم را غافلگیر کرد

یکی - دو هفته قبل موج گرما به صورتی بی‌سابقه به آمریکای شمالی و کانادا هجوم آورد و مردم را به‌ت زده کرد. جریان عادی زندگی در این مناطق مختل شد چرا که زیرساخت‌های این مناطق برای چنین گرمایی طراحی نشده. در کانادا طی یک هفته نزدیک به ۸۰۰ نفر جان خود را بر اثر گرما از دست دادند. دو هفته قبل ۴۸ ساعت بعد از رسیدن دما به بیشترین حد خود، دوباره این رکورد با ۴۸ درجه سانتی‌گراد شکسته شد. چنین موجی از گرما برای شمال قاره آمریکایی سابقه و در این فصل از سال نگران‌کننده است. آمریکایی‌ها به‌خصوص در ایالت‌های جنوبی به گرمای زیاد عادت دارند اما این موج گرما به این شدت و در این زمان، سابقه نداشته. این موج گرما به دلیل آن است که حرارت کره زمین نسبت به ۲۰۰ سال قبل تنها ۱/۵ درجه سانتی‌گراد بیشتر شده.

آتش‌سوزی‌های زودرس در جنگل‌های کالیفرنیا تنها یک زنگ خطر است

الکساندرا هکواتر، پژوهشگر ارشد محیط‌زیست، در

دانشمندان سال‌هاست درباره عواقب مصرف سوخت‌های فسیلی مانند نفت و گاز و زغال سنگ که باعث تولید گازهای گلخانه‌ای و گرم‌تر شدن کره زمین می‌شوند، هشدار می‌دهند. آنها می‌گویند باید هم از مصرف سوخت‌های فسیلی فاصله گرفت و به انرژی‌های پاک رو آورد، هم مردم باید بپذیرند راه دیگر مقابله با این وضعیت افزایش سازگاری و تاب‌آوری است. تنها در سال ۲۰۱۹ میلادی ۳۰۰ هزار نفر در دنیا بر اثر گرم‌زدگی جان باختند. در سال ۲۰۱۵ میلادی در یک موج گرما در شهر کراچی پاکستان، ۱۶۰۰ نفر جان باختند و قبل‌تر از آن در سال ۲۰۰۳ میلادی فرانسه ۱۵ هزار تلفات گرما را ثبت کرد. با ادامه مصرف نفت و گاز زغال سنگ انتظار می‌رود امواج گرما شدیدتر و طولانی‌تر شود. آنچه در خاورمیانه می‌بینیم، پیشانی تغییر آب و هوایی و اقلیمی در دنیاست. ناصر کریمی، اقلیم‌شناس و کارشناس محیط‌زیست از تروژ درباره مشکلات آب و هوایی خاورمیانه می‌گوید: «منشاء اتفاقات آب و هوایی در خاورمیانه مانند همان اتفاقاتی است که در کانادا یا آمریکای شمالی افتاده است. تغییر اقلیم رخ داده و نتایج شدید این تغییرات را در خاورمیانه هم می‌توان مشاهده کرد اما این موج گرمایی که به خاورمیانه حمله می‌کند، از موج گرمایی در اروپا و آمریکا شدیدتر است. مثل اینکه بگوییم در آمریکا یا اروپا زلزله ۴ ریشتری رخ داده و در خاورمیانه زلزله ۶ ریشتری یا حتی بیشتر رخ داده. ۲ سال پیش در ماهشهر در استان خوزستان دما به ۶۳ درجه سانتی‌گراد رسیده بود. اهواز شاید تنها شهر بیش از یک میلیون نفر در دنیا باشد که در آن حد اکثر دما طی یک ماه متوالی از ۵۰ درجه بیشتر می‌ماند. هیچ جایی در دنیا جز بصره و نجف در عراق چنین شدت دمایی را تجربه نمی‌کند.»

حکومت‌ها چه باید بکنند؟

در اولین قدم باید به حکومت‌ها توصیه کرد، اینکه چقدر ما تحت تأثیر نتایج شدید تغییر اقلیم قرار می‌گیریم، بستگی دارد به اینکه چقدر به منابع طبیعی وابسته هستیم. از نظر شخصی هم هر قدر رفاه بهتر باشد، مردم بهتر می‌توانند خود را با این شرایط وفق دهند بنابراین، حاکمیت‌ها اول باید میزان وابستگی به منابع طبیعی را کم کنند و دوم، هم‌زمان سطح رفاه عمومی را هم بالا ببرند و سوم، برای همه مردم منابع انرژی پایدار فراهم کنند.

مردم چه باید بکنند؟

الان توصیه ما به هموطنانی که در نیمه جنوبی کشور ماساکن هستند، این است که تا حد امکان خود را در معرض هوای آزاد قرار ندهند. ادارات باید زمان کاری خود را به نحوی

توصیه ما به هموطنان ساکن نیمه جنوبی کشور این است که تا حد ممکن خود را در معرض هوای آزاد قرار ندهند. ادارات باید زمان کاری خود را به نحوی تنظیم کنند که از زمان اوج گرما که معمولاً در مناطق گرم بین یک بعدازظهر تا ۴ و ۵ عصر است، حداقل فاصله را داشته باشد. برای در امان ماندن از صدمات سلامت و گرم‌زدگی، دسترسی به آب سالم و کافی بسیار مهم است و در آخر انرژی پاک و پایدار، یعنی برقی نباید قطع شود

جواب سوال «اتفاقاتی که امروز شاهد آن هستید، خصوصاً سدهای گرمای پرفشار در منطقه کانادا و آمریکا، آیا حاصل تغییرات آب و هوایی است یا تغییرات اقلیمی؟» می‌گوید: «روشن است که این تغییر در اقلیم است و ما در هر دو سوی طیف شاهد تغییرات شدیدی هستیم، به این معنا که دماهای گرم گرم‌تر می‌شوند و دماهای سرد سردتر. می‌بینیم که امواج گرمایی در مناطق مختلف کره زمین رکورد می‌شکنند و در سوی دیگر طیف در هوای سرد هم همین موضوع تغییرات بسیار شدید را شاهدیم.»

او در توضیح راهکار درازمدت سازگاری در این شرایط تصریح می‌کند: «برای سازگاری با وضعیت شدید چند اقدام فردی می‌توان انجام داد اما به عنوان عضوی از جامعه جهانی باید سعی کنیم سطح اهداف خودمان را بالاتر ببریم. باید دمای جهان را ۱/۵ درجه سانتی‌گراد پایین‌تر از عصر صنعتی شدن برسانیم و برای این کار زیرساخت‌های لازم را بسازیم و منابع انرژی پیش‌بینی کنیم که تحت تأثیر کاهش انرژی قرار نگیرند. «وی ادامه می‌دهد: «یکی از دلایل گرم شدن کره زمین مصرف سوخت‌های فسیلی و زغال سنگ است. بسیاری از کشورهای جهان و بیش از همه، چین و هند از مصرف‌کنندگان اصلی زغال سنگ برای سوخت نیروگاه‌های خود هستند. هر چند این روزها فشار زیادی بر هند و چین برای رها کردن این نوع تولید انرژی وجود دارد، باید بدانیم گذار از زغال سنگ به انرژی‌های پاک کار آسانی نیست. برای حذف زغال سنگ از چرخه تولید انرژی، اول باید مطمئن باشیم که منابع مالی جدیدی برای بهره‌برداری از این سوخت اختصاص پیدا نمی‌کند.»

اطلاعات گزارشی که دانشمندان سازمان ملل قرار بود سال آینده منتشر شود حالا درز کرده و در آن گفته شده تنها نیمه درجه افزایش دیگر درجه حرارت زمین فاجعه بزرگی را برای میلیاردها نفر رقم خواهد زد. ■

هشدار سبز

بدن حیوان می‌شود. رنگ‌ها هم گاهی باعث تحریک خرس می‌شوند. گاهی خرس ماده و توله هایش به دلیل احساس خطر به کوهنوردان حمله می‌کنند. حیوانات در طبیعت نیاز به کمک یا غذا دادن ندارند. خرس‌های نر در زمان جفتگیری که حدود شهر یورماه فرامی‌رسد، رفتاری تهاجمی دارند. در شهریور ماه علاوه بر جفتگیری، خرس‌ها با خوردن گیاهان و دانه گیاهان خاص برای خواب زمستانی آماده می‌شوند. این نوع تغذیه باعث انباشت چربی در ناحیه کمر حیوان می‌شود و به این ترتیب می‌تواند انرژی لازم در زمان خواب را برای او تأمین کند. غذا دادن باعث می‌شود آنها خواب زمستانی خود را فراموش کنند. اگر خرسی زمستان‌خوابی نداشته باشد، از بین می‌رود. علاوه بر آن، غذا دادن باعث می‌شود که خرس‌ها حتی به خوردن فضولات انسانی عادت کنند بنابراین این نوع ارتباط هم به حیات وحش صدمه می‌زند و هم به انسان. مراقب کوه‌هایمان باشیم. کوه‌ها و قلعه‌ها گنجایش محدودی برای پذیرش انسان دارند و هر چند طبیعت گردان و کوهنوردان مادعا دارند تنها اثری که بر طبیعت می‌گذارند، جای پایشان است و تنها چیزی که از طبیعت برمی‌دارند عکس است اما متأسفانه در عمل چنین نیست. در بسیاری موارد شاهدیم بسیاری از هموردان و کوهنوردان بوته‌های وحشی که باعث تعادل در چرخه حیات منطقه است را از ریشه درآورده‌اند. آمد و رفت بی‌رویه در قله‌های ایران علاوه بر آسیب به گیاهان و حیات وحش منطقه، باعث تجمع حجم عظیم زباله در کوه‌ها و دشت‌های ایران شده است. حتی در قله‌های مانند سن‌بران که کوهنوردان حرفه‌ای به آن صعود می‌کنند، چند سال قبل حجم عظیمی از زباله توسط گروه‌های داوطلب جمع‌آوری شد. ■

به حیات وحش غذا ندهید، به حیات وحش نزدیک نشوید!

از قدرت بویایی خاصی برخوردارند و در شرایط خاصی می‌توانند بسیار خطرناک باشند و حمله کنند. چرا خرس‌ها جذب جمع‌های انسانی می‌شوند؟ مهم‌ترین دلیل آن است که افرادی که به طبیعت می‌روند، برای حیات وحش و خرس‌ها، غذا ریخته‌اند. شاید غذا دادن به حیوانات در ابتدا مهربانانه و درست به نظر بیاید اما این کار تنها و تنها در شرایطی خاص و بحرانی مجاز است، نه در زمانی که مثلاً فصل بهار است و یک خرس بیشتر از گیاهان و میوه‌ها و حشرات استفاده می‌کند. حالا در این شرایط گروه طبیعت‌گردی با دادن کنسرو تن ماهی یا خرده نان به خرس، در واقع عادات طبیعی او را تغییر می‌دهند. علاوه بر آن، غذا دادن باعث می‌شود ترس حیوان از انسان به تدریج بریزد و دیگر فاصله مطمئن را رعایت نکنند. این امر حیات وحش را آسیب‌پذیر می‌کند. چرا نزدیک شدن به خرس خطرناک و اشتباه است؟ حمله‌های خرس در مواردی غیرقابل پیش‌بینی است. خرس می‌تواند به دلایل مختلف در زمان کوتاهی تحریک شود. بوی غذا یا گوشت تازه در کوله یک کوهنورد یا حتی بوی زنان کوهنورد در زمان عادت ماهانه ممکن است باعث تحریک و حمله خرس گرسنه شود. نزدیک شدن به حیات وحش باعث بروز ترس یا استرس در آنها می‌شود و اغلب با این حس، حیوان جای همیشگی و طبیعی خود را ترک می‌کند و جایجایی می‌شود. این جایجایی باعث تلف شدن مقدار زیادی کالری در

پیشنهاد سبز

به گونه‌های وارد طبیعت شوید و از آن بیرون روید که ردی از شما به‌جا نماند

جانوران خودداری کنید. به مکان‌هایی که ممکن است آشیانه پرندگان و دیگر جانوران باشد، نزدیک نشوید. ❖ در کوهستان و دیگر محیط‌های طبیعی همیشه از راه‌های ژاکوب استفاده کنید و میانبر نزنید تا خاک فرسوده نشود. ❖ با خودرو وارد پهنه‌های طبیعی نشوید. از شستن خودرو و تعویض روغن کنار رودها و دیگر نقاط طبیعت خودداری کنید. ❖ روشن کردن آتش در طبیعت باعث لکه‌دار شدن زمین، مرگ موجودات زنده خاک، آلودگی هوا و افزایش شدید خطر آتش‌سوزی می‌شود. تا حد امکان از این کار خودداری و برای گرم کردن یا درست کردن خوراکی از اجاق‌های مسافرتی یا منقل استفاده کنید. در صورت

گره‌آوری جداگانه این پسماندها بازیافت آنها را آسان‌تر و درآمدی برای افراد دست‌اندرکار فراهم می‌کند. ❖ زباله‌های تجزیه‌شدنی مانند پسماندهای خوراکی، پوست میوه و کاغذ برای تجزیه به زمانی کم و بیش طولانی و شرایط ویژه نیاز دارند؛ ریختن و پاش آنها در طبیعت باعث زشت شدن محیط، ایجاد آلودگی‌های میکروبی و ترغیب دیگران به ریختن و پاش می‌شود. ❖ دفع ادرار و مدفوع و استفاده از مواد شوینده و صابون داخل یا حریم رودها و جویبارها (فاصله حدود ۷۰ متر از کنار آب) خودداری کنید. ❖ تمسک‌گر دربردارنده دهه‌ها ماده سمی است، هیچ‌گاه آن را در طبیعت یا کوچه و خیابان رها نکنید. ❖ از لگدکوب کردن گیاهان یا آسیب رساندن به کوه‌ها و دشت‌ها و ساحل‌ها ذخایری هستند که باید برای نسل‌های بعد هم باقی بمانند پس جا دارد در طبیعت گردی به چند نکته توجه کنیم: ❖ همیشه هنگام حضور در طبیعت یک کیسه همراه داشته باشید تا زباله‌های خود را در آن بریزید و به محل جمع‌آوری زباله برسانید. توجه داشته باشید در بیشتر روستاها یا چایخانه‌ها و خوراخانه‌های بین‌راهی امکانات لازم برای گردآوری و دفع اصولی یا بازیافت زباله وجود ندارد؛ بهتر است پسماندهای خود را به شهر برگردانید. ❖ زباله‌های تجزیه‌شدنی مانند پلاستیک، نایلون، شیشه و قوطی‌های فلزی برای همیشه در طبیعت می‌مانند و چشم‌اندازهای طبیعی را مخدوش می‌کنند.

درست کردن آتش، دقت کنید باد جرقه‌های آن را به سمت گیاهان خشک نبرید. هنگام ترک محل، روی بقایای آتش آب و خاک بریزید و مطمئن شوید خاموش شده. ❖ برگرفته از کتاب «طبیعت‌پیمایی بی رد پا» نوشته عباس محمدی